

TERMÉSZETI KÖRNYEZET

ACSÁDI PLATÁNFASOR

ACSÁDI ÉRTÉKTÁR

**JAVASLAT AZ
ACSÁDI PLATÁNSOR
VAS VÁRMEGYEI ÉRTÉKTÁRBA
TÖRTÉNŐ FELVÉTELÉHEZ**

KÉSZÍTETTE:

ACSÁD KÖZSÉG ÖNKORMÁNYZATA

.....
ACSÁD, 2025. OKTÓBER 4.

I. JAVASLATTEVŐ ADATAI

1. A javaslatot benyújtó (személy/intézmény/szervezet/vállalkozás) neve:

Acsád Község Önkormányzata/Acsádi Települési Értéktár Bizottság

2. A javaslatot benyújtó személy vagy kapcsolattartó személy adatai:

Név: Györe Eszter, polgármester / a Települési Értéktár Bizottság elnöke

Levelezési cím: 9746 Acsád, Béke utca 20.

Telefonszám: 06-30/474-62-76

E-mail cím: polgarmester.acsad@gmail.com

II. A NEMZETI ÉRTÉK ADATAI

1. A nemzeti érték megnevezése: Acsádi platánfasor

2. A nemzeti érték szakterületenkénti kategóriák szerinti besorolása:

- Agrár és élelmiszergazdaság;
- Egészség és életmód;
- Épített környezet;
- Ipari és műszaki megoldások;
- Kulturális örökség;
- Nemzetiséghez kapcsolódó érték;
- Sport;
- **Természeti környezet;**
- Turizmus és vendéglátás;

A szakterületi besorolás indoklása:

Az Acsádi Platánfasor a Vas Vármegyei Acsád területén található, különleges természeti értéket képviselő 40 platánfából álló fasor.

Az Acsádi Szegedy kastélyparkhoz tartozott platánfasort Szegedy Ferenc 1840-ben telepíttette. Az „acsádi arborétumot” 1957-ben nyilvánította védetté az Országos Természetvédelmi Tanács. A kastély kertjében található az ország legidősebb páfrányfenyője, melynek telepítési éve 1808, az 1871–75 között ültetett mamutfenyő, és mindegy 47 féle növényritkaság található, köztük a fekete dió, a szomorúbükk és a kislevelű hárs 3 m feletti törzskörmérettel.

A platánfasor a település és a környező településeknek is kedvelt kiránduló helye.

A táj ökológiai jelentőségű, az élővilág sokszínűsége különösen gazdag. A platánfák lombjaiban több Magyarországon is védett madárfaj (pl: macskabagoly, kuvik és a búbos banka) található meg.

A fák lombjai természetes élőhelye még a tarka harkálnak, a zöld küllőnek, a seregélynek és még számos madárfajnak.

Acsád Község Önkormányzat Képviselő-testületének 3/2002. (IV.27) számú rendeletével védetté nyilvánította „Acsádi Platánfasor” helyi jelentőségű védett természeti emléket.

A fasor kiterjedése 0,41 ha. A védettség indoka és természeti célja az acsádi platánfasor és a fákhoz köthető élővilág megőrzése.

Ezek alapján az Acsádi Platánfasor a „természeti környezet” szakterületi kategóriába sorolható, mivel táj és kultúrtörténeti értékeket képvisel, hozzájárulva a természeti örökség megőrzéséhez.

3. A nemzeti érték a magyarországi együtt élő népekhez, az államalkotó tényezőként elismert nemzetiségekhez kapcsolódó érték

- igen X nem

amely nemzetiség:

4. A nemzeti érték fellelhetőségének helye:

9746 Acsád, 96 hrsz.

5. Értéktár megnevezése: Acsádi Értéktár

6. A nemzeti érték rövid, szöveges bemutatása, egyedi jellemzőinek és történetének leírása, a megjelölt szakterületi kategória indoklása (amennyiben nemzetiséghez kapcsolódó érték, a nemzetiségi vonatkozások, a nemzetiséghez való kötődés bemutatása):

Az Acsádi Platánsor Acsád településen található, mindegy 0,41 ha. területen helyezkedik el. Az óriás fák alatt betonos úton mehetünk végig, hallgatva a madárcsicsergést, amelyben több Magyarországon is megtalálható védett faj fészkel.

A Szegedy kastélyt 1691-ban Szegedy Pál szerezte meg a telekesi Török családtól, amely felújításra szorult. A kastélypark építési munkái az 1800-as évek elején kezdődtek, a 19. század közepére alakították ki a tájképi jellegű kertet. Parkjában található Magyarország legidősebb páfrányfenyője, 1808-ban telepítették. Található még a parkban szomorúbükk, kislevelű hárs, feketediófa. Valamikor a kastély parkjához tartozó acsádi platánsor is, melyet 1840-ben Szegedy Ferenc ültetett. A Szegedy család és a családot látogatók a platánfák alatt, hintón utazva jutottak be a gyönyörű parkba, majd az impozáns nagyszalonon át a kastélyba.

A platánsor már a település egyik nagy látványossága, a kastélyparkon kívül található.

Acsád Község Önkormányzat Képviselő-testületének 3/2002. (IV.27) számú rendeletével védetté nyilvánította „Acsádi Platánfasor” helyi jelentőségű védett természeti emlék.

A fasor kiterjedése 0,41 ha. A védettség indoka és természeti célja az acsádi platánfasor és a fákhöz köthető élővilág megőrzése.

Szakterületi kategória indoklása:

Az Acsádi Platánfasor nem csupán egy növényegyüttes, hanem a településünk „zöldinfrastruktúra aktív része is, amely a klímaváltozás hatásainak enyhítésében is szerepet játszik.

A fasor élőhelyet teremt számos állatfajnak (pl: madarak, rovarok) számára. A lombkorona és az ágrendszer fészkelő és búvóhelyet biztosít az élőlényeknek, köztük több védett madárnak is.

Az Acsádi Platánfasor helyi jelentőségű védett természeti emlék a „természeti környezet” szakterületi kategóriába sorolását indokolja. A platánsor nem csak helyi közösségi érték, hanem hozzájárul az örökség védelméhez és a környezeti neveléshez is.

7. Indoklás az értéktárba történő felvétel mellett:

- Az Acsádi Platánfasor Acsád egyik kiemelkedő természeti értéke, amely történelmi jelentőséggel bír, felvétele a Vas Vármegyei értéktárba megőrizheti a helyi identitást és az örökséget.

- Fontos szerepet játszik a biodiverzitás megelőzésében, hiszen élőhelyet biztosít rovaroknak, madaraknak.
- Hozzájárul a levegő tisztításához, a zajszűréshez és a mikroklíma javításához, ami a helyi lakosok életminőségét is pozitívan befolyásolja.
- A fasor meghatározó eleme a településünk arculatának, jellegzetes látványt nyújtva a látogatóknak.
- A jövő nemzedékei is élvezhessék ezt a tájképi szépséget.

A Fentiek alapján Az Acsádi Platánfasor értéktári felvétele indokolt:

- Acsád egyik kiemelkedő természeti értéke, amely történelmi jelentőséggel bír;
- Fontos szerepet játszik a biodiverzitás megelőzésében;
- Hozzájárul a levegő tisztításához, a zajszűréshez és a mikroklíma javításához;
- A fasor meghatározó eleme a településünk arculatának;
- A jövő nemzedékei is élvezhessék ezt a tájképi szépséget.

8. A nemzeti értékekkel kapcsolatos információt megjelenítő források listája (bibliográfia, honlapok, multimédiás források):

- <https://www.tortenetikert.hu>
- <https://acsad.hu>
- Vas népe kiadvány 1970. augusztus 28-i számában Régi kastélyok címmel írtak a Szegedy kastélyról és az öreg platánokról.
- Népszava kiadvány 1983. december 29-i számában Újabb természetvédelmi területet nyilvánítottak védetté a kastélyparkot és a platánsort.

9. A nemzeti érték hivatalos weboldalának címe:

- <https://acsad.hu>

4 Szegedyek kastélyához a falu alatt, közvetlenül a kertek végében vezetett a sétány. Óreg platánok nyújtózkodtak az út két oldalán már régen is. Az idő lassan eszi ezeket a fákat. Szinte időtlenül élnek életüket, ma is üdezöld lombát varázsolnak minden tavasszal a megkopott sétány fölé. Az idő múlását azonban sok minden más mutatja. A falu megnőtt, a nevét hirdető táblát is jóval kihozták az érkező elé, új házsorok, utcák soroltak fel a platánok mellé. S Acsádon mostanában már alig-alig esik szó a Szegedyekről.

Az 1824-ben Szegedy Ferenc hétszemélynök által építtetett kastélyt a család tagjai legutóbb már csak nyaralónak használták. Az emeletes, háromszög oromzatú, középrészes épületet a múlt század elején klasszicista stílusban átépítették. Sok szobájával, termével, gyönyörű parkjával kitűnő nyaralóhely lehetett. A falutól magas téglafal óvta, a nép fia legfeljebb akkor léphetett be udvarába, vagy parkjába, ha ott dolgozni kellett. A kastélykert számos, ma is igen nevezetes botanikus érdekességét ők segítették a világra, s vigyázták, hogy hosszú életű legyen. Az épület fölé magasodó páfrányfenyő például éppen az idén ünnepli százados évfordulóját. Ma 32 méter magas, s törzskörmérete 450 centiméter. Töle pár lépésre hatalmas, óriáskoronájú szomorú bükk lengeti eleven zöldjét, lombalakzatához hasonló szinte az egész országban nincs megegy.

S a fa alatt izgalmas kártyacsata zajlik, lengőteken vetélkedik egy idős asszony, meg egy idős férfi. Az asz-

Régi kastélyok — Tarokkparti a szomorú bükk alatt

szonyt az Órség fővárosából, Oriszentpéterről, a férfit Nickről vette ide a sors. Tulajdonképpen ők a kastély kései örökösei. Megbékelt sorsú társaikkal itt lettek nyugodt, kiegyensúlyozott öregségre. Elettük megnő, megfitalodik e mammutfák lombjai alatt.

A kastély 1945-ben megmenekült a pusztulástól. Sem bomba, sem gránát nem tépte jalaát. A csatazaj csön-desülte után visszavonuló, hazainduló szovjet alakulatok parancsnoksága telepelt meg szobáiban. Acsádon fertőtlenítő állomást létesítettek, a sterilizálás után innen indultak a szerelvények a győztesekkel hazájukba.

Valamivel később, amikor a katonák elhagyták a kúriát, a bátorodó falu vette birtokába. Az EPOSZ, az MNDSZ és más tömegszervezetek ütöttek benne tanyát. Kicsit a gazdálanság is megszállta, s az idő vasfoga örölni kezdte magát az épületet. Néhány ablakot, ajtót kiemelték sarkából, elvitték. A végső pusztulástól a megyei kórház mentette meg 1950-ben, amikor felújítva az elfekvő betegek számára rendezték be benne egy osztályt.

Újabb és jelenben is tartó hivatása 1968-ban kezdődött. Közel egymillió forint ráköltés után alakították ki szociális otthonnak, s attól kezdve 140 lakó életéről, otthonáról gondoskodnak a kastélyban. Félmilliót köl-

tették a berendezésére is. A régi téglafalat elbontották, átkaroló vaskerítés került a helyébe. Az udvaron szintén télen nyáron nyílnak a virágok, a park öt holdnyit védetté nyilvánítottatott.

Ennyiben talán össze is lehetne foglalni az acsádi kastély történetét. Hozzáteve, hogy a történelmi sorsforduló után jó kezekbe került jelenét tekintve pedig szimbólikusan is az egyik legszébb hivatásnak tesz eleget. Óregek fiatalítója, elhagyottak gyámolítója. Egy a hat közül. A megyében ugyanis hat ehhez hasonló intézmény működik, valamennyi régi kastélyban, haddani urakörnyezetében. Valamiféle igazságszolgáltatás is van ebben az elrendezésben. Hat egykori család kastélya most 759 idős ember hajléka, otthona.

Az acsádiról még okvetlenül el kell mondanunk az is, hogy egyúttal kiemelt intézmény is. Ez év július 1-től úgynevezett módszertani intézet. A többi szociális otthon számára tapasztalatokkal szolgál. Itt bonyolítják le a gondozók továbbképzését, kísérleteket folytatnak abban a vonatkozásban, miként lehetne még szebbé, barátságosabbá, otthonosabbá tenni azok életét, akiknek ide szől az állandó bejelentőjük. A „játék” egy kicsit arra megy, hogyan lehetne megmenteni az öregeket az előregedéstől. A könyvtár, a film, a televízió (összesen hét van belőle)

— Újabb természetvédelmi területeket nyilvánított védetté Vas megye Tanácsa. Védett érték ezentúl Acsádon a kastélypark és ugyanitt a százhusz éves platánfasor, a bogáti, hegyfalui, rátóti, tanakajdi és tömördi kastélyparkok, továbbá a szentgottárdi kolostorkert. Védettséget kaptak a rátóti Deák-tölgyek is; a tizenhárom fát Deák Ferenc telepítette az aradi vértanúk emlékére.

NEPE

1970. augusztus 28. Péntek

CSÜTÖRTÖK, 1983. DECEMBER 29. **NEPSZAVA**

III.MELLÉKLETEK

- 1. Az megyei értéktárba felvételre javasolt nemzeti érték fényképe, vagy audiovizuális dokumentációja.**
- 2. A javaslatban megadott adatok kezelése, illetve a benyújtott teljes dokumentáció, – ideértve a csatolt dokumentumok, saját készítésű fényképek, és filmek felhasználására is – vonatkozó hozzájárulási nyilatkozat.**
- 3. A nem saját készítésű dokumentumok szerepeltetése esetén az adott dokumentum tulajdonosának hozzájáruló nyilatkozata a szabad felhasználásról.**

A 324/2000.(VII. 1.) Korm. rendeletben foglaltak alapján

1.sz. melléklet

Az értéktárba felvételre javasolt nemzeti érték fényképe

A 324/2000.(VII. 1.) Korm. rendeletben foglaltak alapján

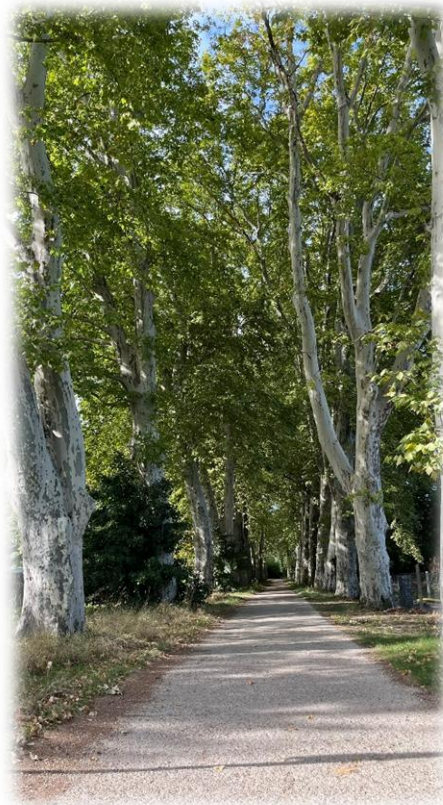

A 324/2000.(VII. 1.) Korm. rendeletben foglaltak alapján

A 324/2000.(VII. 1.) Korm. rendeletben foglaltak alapján

A 324/2000.(VII. 1.) Korm. rendeletben foglaltak alapján

A 324/2000.(VII. 1.) Korm. rendeletben foglaltak alapján

A 324/2000.(VII. 1.) Korm. rendeletben foglaltak alapján

A platánfa újraéledt!

Februárban a platán fák karbantartása, szárazolása, közben több ágat is el kellett távolítani, mert balesetveszélyesnek nyilvánították, köztük egy egészséges közel 6 méter hosszú ágat is mert a tőnél megrepedt. Mivel közel 200 éves faágakról beszélünk, így ötleteltünk mit is lehetne belőle készíteni, majd megszületett az ötlet, hogy a település nevét rakjuk ki a feldarabolt ág faszeleteiből.

Gyönyörű Acsád felirat készült közösségi összefogással.

A település név mellett egy szív és egy életfa is helyet kapott a több mint 7 méter hosszú építményen.

A szív az életet, az emberséget és az erőt szimbolizálja.

Az életfa, melynek a fa ágai és gyökerei egy terjedelmes családfára emlékeztetnek, akik generációról-generációra adják tovább az életet és a tudást.

A fa ahogy elágazik és terjed így mutatja be azt az elszakíthatatlan köteléket, amely generációkon keresztül növekszik, jelképezi az összetartozást és a jövőt.

Az Acsádon élő emberek mi mind összetartozunk, egy kis faluban kis közösségben élünk, dolgozunk.

A felirat tartószerkezetét úgy építették, hogy a fészkelő madarak tudjanak fészket építeni, hisz ők fontos szerepet játszanak az ökoszisztémában (pl: rovarirtásban).

Terveink között szerepel tavaszra műfészkeket helyezünk ki, hogy ezzel is segítsük a fecskeállomány védelmét.

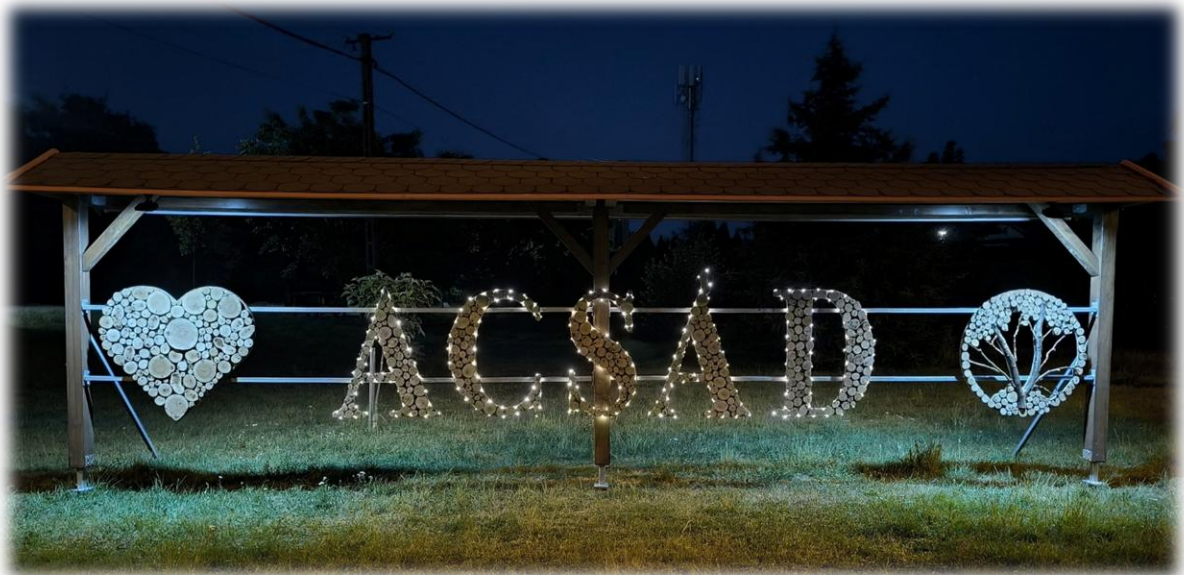
Acsádi Kisvonat

Az levágott, elkorhadt lyukas rönkökből pedig kis vonat készült, amelyet a Semmelweis téren csodálhatnak meg az arra látogatók.

A 324/2000.(VII. 1.) Korm. rendeletben foglaltak alapján

A 324/2000.(VII. 1.) Korm. rendeletben foglaltak alapján

A kisvonal Acsád egyik turisztikai látványosságából, a híres platánsor ágaiból készült, melyek 2025-ben a fák gondozása, ápolása során kerültek levágásra. Szegedy Ferenc 1820-1840 között ültette a 40 fából álló platánfasort.

Az óriás fák valamikor a Szegedy kastélyparkhoz tartoztak.

A terebélyes és pompás fák magassága több mint 30 méter, törzsének körmérete 2 méter körüli, ehhez már kisebb óvis csoport kell, hogy átérje.

A vonat készítője:
Hermann Imre acsádi lakos.

